

АНГЛИЙСКИ ЕЗИК ЗА УСПЕШНО ФУНКЦИОНИРАНЕ В ПРОФЕСИОНАЛНА СРЕДА: ИЗСЛЕДВАНЕ ПОТРЕБНОСТИТЕ НА СТУДЕНТИТЕ ПО ИКОНОМИКА И ОБЩЕСТВЕНО-ПОЛИТИЧЕСКИ НАУКИ

Албена Стефанова¹
e-mail: albena.stefanova@unwe.bg

Резюме

Академичните курсове по английски език за специални цели (АСЦ) са насочени към изграждането и усъвършенстването на функционална комуникативна компетентност у студентите, която да допринесе за пълноценното им изграждане като специалисти в конкретната професионална област и да спомогне за успешната им кариерна реализация. За да се постигне тази цел е необходимо да се осигури оптимална ефективност на курсовете по АСЦ, а това предполага проучване на потребностите на студентите и отчитане особеностите на новите поколения обучаеми – начини за възприемане, общуване и учене, както и използване на съвременните информационни и комуникационни технологии и преподавателски подходи. Следва да се вземат под внимание и резултатите от проведените изследвания на потребностите на студенти и служители в световен план.

Ключови думи: английски за специални цели, проучване на потребностите, английски за студенти по икономика, английски за студенти по обществено-политически науки

JEL: Z13

Увод

Поради обществено-политически и икономически причини днес английският език е лингва франка – световно приетият език за общуване в професионален и личен контекст. За разлика от английския език за общи цели, предназначен за комуникация в ситуации от ежедневието, английският език за специални цели (АСЦ) е насочен към специализираното общуване в академична и професионална среда. Без необходимата специализирана езикова подготовка, включваща знания и умения за употребата на езика в конкретни специфични ситуации, без познаване на особеностите на дискурса и жанровете в дадения професионален контекст, без познаване на специализираната терминология и

¹ Старши преподавател, доктор, катедра „Нужди езици и приложна лингвистика“, факултет „Международна икономика и политика“, УНСС, ORCID: 0000-0002-9757-3221

текстове, характерни за областта на кариерна реализация, един студент или специалист в дадена сфера на общественно-икономическия живот няма как да постигне пълноценна реализация и да развие своя потенциал.

Особености на английския език за специални цели

Специфичността на АСЦ определя особеностите на курсовете по специализиран език, които според Картър (Carter, 1983) са: автентични материали, специфична цел и самостоятелност при определянето на целите и посоката. Автентичните материали са определящи за резултатността на обучението по АСЦ с оглед развиването и усъвършенстването на специфичната комуникативна компетентност на учащия. Специфичната цел е свързана с професионалния контекст и би могла, например, да означава симулация на конференция с подготовка на доклад, презентация, водене на записки, четене и писане, работа със специализирани бази данни. Самостоятелността пък би могла да се разглежда като мост за превръщането на обучаемия в ползвател на езика (Carter, 1983, р. 134). Бастуркмън (Basturkmen, 2010) акцентира, че в АСЦ обучаемият се разглежда като изучаващ езика като средство за постигане на академични, професионални или кариерни цели.

Учебната програма е ключова за ефективността на курса по АСЦ и има няколко основни характеристики, които трябва да бъдат взети под внимание, за да се осигури успешното протичане на учебния процес:

- умения, необходими за успешно общуване в професионална среда: Къмминс (Cummins, 1979) ги представя като дихотомия, която включва основните междуличностни комуникативни умения (ОМКУ)² и когнитивната академична езикова вещина/майсторство (КАЕВ)³. ОМКУ се отнасят за езиковите умения, които използваме в ежедневно неофициално общуване с близки, приятели, колеги. КАЕВ се отнася до умелото използване на езика, нужно за разбирането и използването на академичния език. Ситуациите, в които използваме ОМКУ се характеризират от контекст, който е сравнително лесен за разбиране. При КАЕВ, обаче, контекстът е значително по-сложен и понякога не предлага контекстуални ключове за отгатване или разбиране на значението (Стефанова, 2019, с. 34). Основавайки се на тази дихотомия, Гейтхаус (Gatehouse, 2001) приема, че за успешното кариерно развитие на един специалист в дадена сфера е необходимо усвояването на три основни умения: владееене на жаргона, характерен за съответната професионална област; владееене на набор от по-обща академични умения като из-

² Превод на автора.

³ Превод на автора.

готвянето на презентация или доклад; умение за използване на езика за ежедневно общуване в съответния професионален контекст.

- противопоставяне специализирана лексика – обща лексика: какво да е съотношението и как да се осъществи въвеждането на специализираната лексика. Това обикновено зависи от конкретните параметри на курса по АСЦ като време, особености на обучаемите, хомогенност на групите, институционални изисквания. В повечето случаи въвеждането на специализираната лексика става на принципа на надграждането, като се започва от по-общата и се завършва със строго специализираната терминология. В същото време усвояването на специализираната терминология се осъществява наред със съответните специализирани умения за използването ѝ, т.е. трябва да има баланс и координация между знания и умения.
- състав на групата обучаеми: от това дали групата е хомогенна или хетерогенна по отношение на характеристики като равнище на владение на езика, предишен опит и образование, мотивация и потребности и т.н. зависи резултатността на курса. При хомогенност ефективността на курса по АСЦ е по-голяма, тъй като взаимодействието между обучаемите в групата, както и това с преподавателя е оптимално.
- подбор на учебни материали: той е от ключово значение, тъй като влияе върху параметрите на курса – дали ще се акцентира върху рецептивните или продуктивните умения, какви задачи и дейности ще се използват, за да се постигнат целите на курса като желано ниво на функционална компетентност по специализиран език. Поради строгото профилиране на курсовете по АСЦ, обикновено се налага използването на повече от един учебник или изготвянето на курсови пакети с подбор на материали от различни учебници, както и селектирането и изготвянето на допълнителни материали, включително банки с материали (Стефанова, 2019).

Както за курса по АСЦ, така и за неговата програма и всички останали негови ключови компоненти, е основополагащо да се проучат потребностите на обучаемите, за да се осигурят ефективност и резултатност. Качественият курс по АСЦ допринася за по-добрата академична подготовка на кадри за съответната професионална област и повишава качеството на образователния продукт, предлаган от дадено висше учебно заведение и съответно предпочитанието за избор на служители измежду възпитаниците на тази институция.

Според Хътчинсън и Уотърс (Hutchinson & Waters, 1987, p. 53) това, което отличава курса по АСЦ от този по общ английски не е потребността като такава, а по-скоро нейното осъзнаване. Това осъзнаване придава по-голяма значимост на мотивацията за учене и е определящо за курсовото съдържа-

ние, което на свой ред допринася за успеха на курса по АСЦ. При разработването на академичните курсове по АСЦ потребностите обикновено са обусловени от профила на учебното заведение и специалностите за обучение, което предполага аналогични нужди. От друга страна, различните поколения имат свои особености, които се отразяват на начина им на възприемане, учене и мотивация. Тенденциите в общественото развитие и навлизането на съвременните технологии за информация и общуване също трябва да се отчитат, тъй като водят до нови възможности и подходи за обучение и оказват влияние върху учебното съдържание. Ако промените в нуждите и нагласите не се отчитат, то ефективността на курсовете по АСЦ няма да е оптимална, също както и постиженията на обучаемите.

Анализ на потребностите на обучаемите от специализиран английски език

Анализът на потребностите на обучаемите като изходна точка в обучението по АСЦ се характеризира с определена специфика: вид, цели и продължителност на курса, преподавателски подходи, институционални и национални образователни изисквания, особености на обучаемите – мотивация, предходна образователна и/или професионална подготовка, възраст, владеење на други чужди езици, ниво на владеење на английски и други езици, познания за културата и националните характеристики на носителите на езика и др.

През 1978 г. в своя труд „Изготвяне на комуникативна учебна програма“ (*Communicative Syllabus Design*) Мънби (Munby, 1978) разглежда анализа на потребностите чрез набор от процедури, с които се цели установяването на целевите ситуационни нужди, като в него включва въпроси, касаещи ключовите променливи в комуникацията – тема, участници, средство – които биха могли да помогнат при идентифицирането на целевите езикови нужди на всяка група учаци.

Хътчинсън и Уотърс (Hutchinson and Waters, 1987) разграничават *целевите* потребности – това, което обучаемият трябва да направи в целевата ситуация, от *образователните* потребности – това, което обучаемият трябва да направи, за да научи, и разделят *целевите потребности* на *нужди, липси и желания*. Нуждите се определят от целевата ситуация и са най-общо това, от което се нуждае обучаемият, за да функционира пълноценно в целевата ситуация, например да изнася презентации и доклади на английски език. Липсите са свързани с това, което обучаемият вече знае и това, което все още не е усвоил, но му е нужно, за да постигне целевата функционална компетентност по езика. Съответно, разликата между усвоеното и това,

което трябва да се усвои, представлява липсите. Желанията са свързани със субективното възприятие и виждане на обучаемия за неговите потребности (Hutchinson and Waters, 1987, p. 55-56). Това означава, че при анализа на целевите потребности трябва да се изследва не само целевата ситуация, но и нагласите на участниците в учебния процес. Образователните потребности са свързани с конкретните нужди, потенциал и ограничения на учебната ситуация.

Според Олрайт (Allwright, 1982) нуждите са свързани с необходимостта на учащия от определени знания и умения, за да функционира успешно в професионалната си среда. Липсата е разликата между настоящата и желаната функционална езикова компетентност, а желанията са нуждите, които обучаемият определя като най-важни в ограниченото време, с което разполага.

Чеймбърс (Chambers, 1980) отбелязва, че анализът на потребностите цели установяването на потребностите и тяхното задоволяване, основано на анализа на комуникацията в целевата ситуация.

За Дъдли Евънс и Сейнт Джон (Dudley-Evans & St John, 1998) анализът на потребностите е анализиране на данни: професионална информация за обучаемия – целева ситуация и обективни потребности; лична информация – подробности, които могат да повлияят на учебния процес; информация за знанията по английски език на обучаемия към настоящия момент; липси; образователни потребности; информация за професионалната комуникация в сферата на обучаемия – лингвистичен, дискурсен и жанров анализ; очаквания от курса по АСЦ и начин за реализирането му – анализ на средствата.

Уест (West, 1997) дообогатява понятието „анализ на потребностите“ в АСЦ като включва в него анализ на целевата ситуация, дикурсен анализ, анализ на настоящата ситуация, факторен анализ на обучаемия – мотивация, начин на учене, възприемане на потребностите, анализ на учебната среда – контекста, в който ще се реализира курсът по АСЦ.

Сисоев (Sysoyev, 2001) вижда връзка на анализа на потребностите в АСЦ с когнитивното развитие и концепцията за зоната на проксималното развитие на Виготски (Vygotsky, 1978), според която в развитието на индивида има два етапа. Първият етап обхваща това, което обучаемият може да прави самостоятелно, а вторият обхваща потенциала на индивида и това, което може да постигне с помоща на друг, по-компетентен от него. Получената разлика между двата етапа представлява зоната на проксималното развитие. В АСЦ този по-компетентен човек е преподавателят. Той се явява посредникът, който ще помогне на индивида – учащия – да задоволи своите потребности като направи прехода от първи към втори етап.

Бастуркмън (Basturkmen, 2006) обръща внимание на факта, че в АСЦ учебната програма на курса е силно зависима от потребностите на обучаемия.

мите, поради което може да се очаква по-голяма мотивация за учене у обучаемите, ако те съзнават връзката между преподавания материал и неговото приложение в своя образователен и професионален контекст.

Резултатите от цитираните проучвания еднозначно показват от една страна значимостта и важността на анализа на потребностите на студентите по икономика и обществено-политически науки от АСЦ и от друга страна – трудностите, с които се сблъскват преподавателите и образователните експерти при прилагането на анализа на потребностите на студентите в практиката. Тези констатации правят изследването на потребностите на студентите по икономика и обществено-политически науки от АСЦ особено значимо.

Проучвания на потребностите на студенти и служители от АСЦ

Доказателство за важната роля на проучването на потребностите на студентите по икономика и обществено-политически науки от изучаване на АСЦ чрез ефективно обучение, подпомагащо успешната професионална реализация, са резултатите от множество независими проучвания, проведени от различни изследователи и екипи в различни държави и висши училища.

По въпроса за анализа на потребностите на студентите по икономика и обществено-политически науки от АСЦ, както и на студентите и обучаемите (служители) в областите на медицината, инженерството и изкуствата са проведени голям брой изследвания. Това позволява да се правят съпоставки и да се вземат по-удачни образователни решения.

Проучване на Чинг-Линг Лий (Ching-Ling, 2016), проведено със студенти от Националния университет за наука и технологии на Тайван, проверява как студентите възприемат своите потребности от АСЦ и обхващат в изследването както студенти, изучаващи АСЦ, така и такива, които нямат курс по специализиран английски. Данните и при двете групи показват, че студентите оценяват потребността от изучаване на АСЦ като изключително голяма и важна за кариерата им. 80% от студентите смятат, че курсовете по АСЦ са изключително важни за бъдещата им реализация, като най-голяма тежест придават на уменията за писане. Установява се също, че студентите с по-задълбочена езикова подготовка, придават по-голямо значение на умелото владение на АСЦ.

Миан и Сарвар (Mian and Sarwar, 2016) провеждат изследване на потребностите от АСЦ на администраторите в частните болници в Лахор, Пакистан. То е чрез анкета, използваща Ликертова скала, и помага да се констатира изключително сериозна нужда на тези експерти от обучение по специализиран език. На основата на подробния анализ на потребностите се

изготвя учебна програма за курс по АСЦ, който да задоволи тези потребности оптимално и по най-ефективния начин.

Алсамадани (Alsamadani, 2017) си поставя за цел да изследва потребностите на студентите по инженерни науки в Саудитска Арабия и включва в проучването наблюдения по време на занятия, анкета и полуструктурирано интервю, като в него вземат участие преподаватели по език и основна дисциплина. Цели се установяване ключовите потребности от АСЦ на студентите от дисциплините „Гражданско инженерство“ и „Промислено инженерство“, както и да се изяснят езиковите области с най-съществени липси. Проучването разкрива, че основна задача на занятията по АСЦ са рецептивните умения за слушане и четене, а най-големи са потребностите от изучаване на умения за говорене, следвани от тези за писане и четене. Получените данни позволяват да се определят проблемните езикови области в контекста на инженерните науки и накрая се отправят обосновани препоръки за усъвършенстването на курсовете по АСЦ.

Ферис (Ferris, 1998) провежда изследване с над 700 студенти и 200 преподаватели от висши учебни заведения в САЩ, което показва, че необходимите умения варират в зависимост от профила на институцията, нивото на владеене на езика, числеността на групите и дисциплината. Забелязва се и че има значителна разлика в отговорите на студентите и преподавателите.

Ким (Kim, 2006) изследва потребностите на източноазиатските студенти в американски университет като използва онлайн анкета. Отзовават се 280 студенти, а в анкетата са включени въпроси относно уменията за слушане и говорене, нагласите и впечатленията на студентите във връзка с трудностите, които срещат, както и вижданията им за това кои според тях са най-важните умения за слушане и говорене, допринасящи за техния академичен успех.

Изследванията на Ферис и Ким правят няколко важни констатации: потребностите на студентите и докторантите от говорене и дискусии варират; като основни въпроси се възприемат тези относно ключовите умения за академичен успех, от които се нуждаят обучаемите и които ги затрудняват в различна степен; вижданията на обучаеми и преподаватели се различават.

Бастуркмън (Basturkmen, 1998) проучва потребностите на студентите от факултета по инженерство и петролна индустрия на Кувейтския университет, като в него участват студенти и преподаватели. За да анализират потребностите на студентите по търговия с текстил и облекло в Хонг Конг, Ли Со-муй и Мийд (Li So-mui and Mead, 2000) провеждат изследване, целящо да се разбере какъв тип комуникация най-често се използва в тази сфера. Използват се анкети, телефонни интервюта и анализ на търговската кореспонденция. Установява се, че най-често комуникацията се осъществява в

писмен вид и с много съкращения, а най-предпочитани са телефонните разговори, факсовете и имейлите.

През 2002 г. Болшър и Смалкоски (Bolsher and Smalkoski, 2002) си поставят за цел да изследват на потребностите на студентите имигранти по медицински грижи в САЩ. Изследването им включва наблюдения, интервюта и анкети и в него участват не само студенти, но и преподаватели и директорът на програмата. Резултатите показват, че студентите често срещат проблеми с разбирането на пациентите и колегите, т.е. благодарение на анализа на потребностите им става ясно, че трудно функционират в професионален контекст. Другият проблем на студентите е фонетичен – често остават неразбрани, поради грешно произношение или неправилна интонация. Проучването допринася за оптимизирането на курса по АСЦ и предприемането на конкретни мерки за справяне с липсите и нуждите на студентите.

Баха и Бахус (Bacha and Bahous, 2008) изготвят анкета за проучване потребностите на студентите по бизнес в Ливанския американски университет, с която чрез Ликертова скала изследват нагласите и възприятията на студентите по отношение на различни умения. Подобна анкета е изготвена и за преподавателите. Чиа, Джонсън, Чиа и Олив (Chia, Johnson, Chia and Olive, 1999) изследват потребностите от АСЦ на студентите по медицина в Тайван, а Сакр (Sakr, 2001) проучва потребностите на работниците в текстилната индустрия и в производството на облекло в Кайро.

Цитираните по-горе проучвания подхождат към проучването на потребностите по различен начин: изследват се нагласите и възприятията на студенти и служители в даден бранш, проучват се наблюденията и мненията на преподаватели и работодатели, както и на ръководен академичен персонал и образователни експерти, подобряват се предлаганите курсове като съдържание, подход, време и други параметри, съобразно резултатите от изследванията, търсят се връзки и зависимости между отделни компоненти на курса по АСЦ и мотивацията на обучаемите.

Направеният преглед на емпиричните изследвания показва, че с времето се променят подходите за изготвяне на учебните програми на курсовете по АСЦ, акцентира се на техни компоненти в зависимост от потребностите на обучаемите и профила на учебното заведение и професионалната среда, използват се новостите в информационните технологии и комуникацията.

Като цяло в българската литература отсъстват публикации, основани на емпирични изследвания, посветени на потребностите на обучаемите студенти по английски език за специални цели в областта на икономиката и обществено-политическите науки, които да очертаят спецификата и тенденциите при целеполагането, и респ. при избора на конкретните параметри на курса по АСЦ. Липсата на подобни изследвания затруднява преподавател-

ските колективи при разработването и осъвременяването на специализираните курсове по английски език във висшите училища у нас.

Изисквания към проучването на потребностите на българските студенти от АСЦ

Образователната общественно-икономическата ситуация в България предопределя особеностите на специализираните академични курсове по английски език. С какво се характеризира тя:

- В съответствие с образователната политика на страната е въведено ранно чуждоезиково обучение, като в гимназиалния курс задължително се изучават два чужди езика. В зависимост от профила на учебното заведение и възможностите на съответните учители и ученици качеството на учебния процес варира в много широки граници.
- Приемът във висши учебни заведения става или с приемен изпит, или с признаване на оценката на кандидата от положената матура по съответната дисциплина. Поради демографски и общественно-политически фактори, това към настоящия момент не е гаранция за нужното входно ниво на владеење на езика, което да предпоставя оптималното протичане на учебния процес и подготовката на бъдещи кадри, конкурентноспособни и подготвени пълноценно за успешна реализация на пазара на труда в страната и в чужбина.
- Вследствие на реструктурирането на висшето образование и въвеждането на ОНС „Бакалавър“ и „Магистър“ настъпиха промени в хорариума и програмите на курсовете по чужд език, включително английски, като за множество специалности езиковите курсове се премахнаха изцяло. Това неизбежно рефлектира върху качеството на езиковата подготовка, както и на мотивацията на преподавателския състав и студентите.
- За да се предложат курсове по АСЦ с висока ефективност, следва да се вземат под внимание особеностите на новите поколения – техните нагласи, начини за комуникация и учене, мотивация. В тази връзка е от значение да се използват новите информационни и комуникационни технологии, които допринасят за по-голямата ангажираност и интерес на студентите в обучението, от една страна, а от друга – за по-голямата мотивация на преподавателите и оптимизирането на учебния процес.
- Макар академичните курсове по АСЦ да са в съответствие с рамката на академичната автономия и учебните планове на съответните специалности, е възможно да се постигне оптимизация чрез коригиране на учебните програми при отчитане на конкретните потребности на студентите, установени чрез едно всеобхватно изследване относно спе-

специализираните знания и умения, които очакват да получат, както и конкретните им очаквания и затруднения.

- Разработването на анкета за проучване потребностите на студентите по икономика и обществено-политически науки следва да се фокусира върху детайлното проучване на нуждите на обучаемите по отношение на всички компоненти на функционалната комуникативна компетентност, като се отчетат различията и/или сходствата по отношение на четирите основни умения – рецептивните за четене и слушане и продуктивните за писане и говорене, а също и от специализиран превод.

С настоящото изследване се прави опит да се запълни тази празнота като се изгради достоверна представа за нагласите и потребностите на съвременните студенти по икономика и обществено-политически науки, изучаващи специализиран език и за начините, по които да се оптимизират предлаганите курсове.

Заключение

Познаването на потребностите на обучаемите от изучаване на специализиран английски език, съобразено със спецификата на тяхната професионална област, опит, образователна подготовка, очаквания, културни особености и т.н. подпомагат успешното протичане на учебния процес и допринасят за резултатността на курса по АСЦ. Провеждането на задълбочено изследване на нагласите и потребностите на съвременните студенти по икономика и обществено-политически науки, изучаващи специализиран език и за начините, по които да се оптимизират предлаганите курсове би спомогнало за увеличаване ефективността на обучението и максимална удовлетвореност на учащите от работата по време на занятията, а също и от цялостната им академична подготовка с оглед на по-добрите перспективи за кариерно развитие. Предвид тези обстоятелства и за затвърждаване водещите позиции на Университета за национално и световно стопанство (УНСС), екип от преподаватели по английски език разработи и проведе анкета за проучване потребностите на студентите от целевата група на университета, целяща да установи конкретните нужди, липси и желания на съвременните обучаеми. Отчитането на получените резултати ще спомогне за подобряване на качеството на обучението по АСЦ и ще допринесе за разпространяване на добрите образователни практики на български академични колективи сред световната колегия.

Спонсориране на научното изследване

Публикацията съдържа резултати от изследване, финансирано със средства от целева субсидия за НИД на УНСС по договор № НИД НИ-6/2021 на УНСС.

Използвана литература

- Стефанова, А. (2019). Формиране на комуникативна компетентност по английски език за специални цели чрез работа със специализиран текст, издателство „Авангард Прима“, София. (Stefanova, A., 2019, Formirane na komunikativna kompetentnost po angliyski ezik za spetsialni tseli chrez rabota sus spetsializiran tekst, izdatelstvo “Avangard Prima”, Sofia).
- Allwright, R. L. (1982). What do we want teaching materials for? *ELT Journal*, 36/1, pp. 5-18.
- Alsamadani, H. (2017). Needs Analysis in ESP Context: Saudi Engineering Students as a Case Study, *Advances in Language and Literary Studies*, available at: www.all.s.aiaa.org.au
- Bacha, N. N. and Bahous, R. (2008). Contrasting Views of Business Students' Writing Needs in an EFL Environment, *English for Specific Purposes*, 27, pp. 74-93.
- Basturkmen, H. (1998). A Needs Analysis Project at Kuwait University, *English Teaching Forum*, 36(4), retrieved from: <http://exchanges.state.gov/forum/vols/vol36/no4/p2.htm> (accessed September 10, 2007)
- Basturkmen, H. (2006). *Ideas and Options in English for Specific Purposes*, London, Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Basturkmen, H. (2010). *Developing courses in English for specific purposes*, Palgrave Macmillan: New York.
- Bolsher, S. & Smalkoski, K. (2002). From needs analysis to curriculum development: Designing a course in health-care communication for immigrant students in the USA, *English for Specific Purposes Journal*, 21(1), pp. 59-79.
- Carter, D. (1983). Some propositions about ESP, *The ESP Journal*, 2, pp. 131-137.
- Chambers, F. (1980). A Re-Evaluation of Needs Analysis in ESP, *The ESP Journal*, pp. 25-33.
- Chia, H. U., Johnson, R., Chia, H. L. & Olive, F. (1999). English for college students in Taiwan: A study of the perceptions of English needs in a medical context, *English for Specific Purposes Journal*, 18(2), pp. 107-119.
- Ching-Ling, L. (2016). Principles and Practices of ESP Course Design – A Case Study of a University of Science and Technology, *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, Vol. 15, No. 2, pp. 94-105.
- Cummins, J. (1979). Cognitive/academic language proficiency, linguistic interdependence, the optimum age question and some other matters, *Working Papers on Bilingualism*, 19, pp. 121-129.
- Dudley-Evans, T. & St John, M. (1998). *Developments in English for Specific Purposes: A Multi-Disciplinary Approach*, Cambridge: Cambridge University Press.

- Ferris, D. (1998). Students' views of academic aural/oral skills: a comparative needs analysis, *Teaching English to Speakers of Other Languages Quarterly*, 32(2), pp. 289-319.
- Gatehouse, K. (2001). Key issues in English for Specific Purposes (ESP) curriculum development, *The Internet TESL Journal*, VI(10), available at: <http://iteslj.org/> (accessed November 29, 2014)
- Hutchinson, T., Waters, A. (1987). *English for specific purpose: A learning centered approach*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Kim, S. (2006). Academic Oral Communication Needs of East Asian International Graduate Students in Non-Science and Non-Engineering Fields, *English for Specific Purposes*, 25, pp. 479-89.
- Mian, M., Sarwar, M. A. (2016). Needs analysis of English for specific purposes for receptionists working in private-sector hospitals of Lahore (Pakistan), *Sci. Int. (Lahore)*, 28(4), pp. 741-746.
- Munby, J. (1978). *Communicative syllabus design*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Sakr, A. (2001). English for textile and clothing industry, Paper presented at TESOL Convention, St. Louis.
- Sysoyev, P. V. (2001). Developing an ESP Course: A Framework for a Learner-Centred Classroom, *The ESP Newsletter*, Issue 1.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*, Cambridge: Harvard University Press.
- West, R. (1997). Needs Analysis: A State of the Art, in Howard, R. & Brown, G. (eds.), *Teacher Education for LSP*, Colchester: MultilingualMatters, pp. 24-95.

ENGLISH FOR A SUCCESSFUL CAREER: STUDYING THE NEEDS OF THE STUDENTS MAJORING IN ECONOMICS AND SOCIO-POLITICAL STUDIES

Senior Lecturer Albena Stefanova, PhD
Department of Foreign Languages and Applied Linguistics
Faculty of International Economics and Politics
University of National and World Economy
e-mail: albena.stefanova@unwe.bg

Abstract

The academic courses in English for specific purposes (ESP) are aimed at honing student functional communicative competence. This will contribute to students' full development as highly qualified experts in the particular professional area as well as to their successful career realisation. To achieve this goal it is necessary to ensure optimal effectiveness of the ESP courses which involves studying student needs, taking into account the specific features of the new generations of learners – ways of perception, communication and learning, and employing modern information and communication technologies and teaching methods. In addition, the results from surveys of student and employee needs carried out worldwide should also be borne in mind.

Key words: English for specific purposes, needs analysis, English for students of economics, English for students of socio-political studies

JEL: Z13